

Inserati se sprejemajo in velja trispodna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna števil. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

O smrti Auerspergovega ministerstva.

Pet dni je že, kar je zapel mrtvaški zvonček, pet dni že poje in naznanja, da na Dunaji umira ministerstvo Auerspergovo.*) Ustavovercem doni glas njegov žalostno na uho, nam pa je vsaj to, kar utrujenemu zašlemu popotniku lajanje pesa, ki mu naznanja, da je blizu ljudi — dobrih ali hudobnih, tega še ne vé, a vendar upa, da bo prišel k dobrim ljudem. Mi Slovani davno že tičimo v vsakovrstnih nadlogah, ne toliko po svoji, kolikor po drugih krivdi, zato obrnemo svoje oko brž v tisto stran, od ktere nam kak glas na uho poči. Naravno tedaj, da je tudi zvonček, ki naznanja umiranje ministerstva Auersperg-Lasserjevega, brž nas zbudil iz otuplosti, v katero smo padli vsled dolgega in hudega pritiskanja. Zbujeni po njem ne skočimo sicer vriskajoč kviško, kakor da bi nam ta zvonček naznanjal uro odrešenja, kajti prevečkrat smo bili že ogoljufani, zato tudi veselih novic ne verjamemo prenašlo; — vendar pa poslušamo glas zvončka in čakamo, kaj se bo pokazalo, ko vtihne.

Ministerstvo Auerspergovo umira, z Auers-

*) Včerajšnji „Slov. Narod“ ima iz Dunaja dopis, ki pravi, da so dopisi in telegrami českih listov le domišljije in srčne želje Čehov. Nam se pa vse to vendar bolj važno zdi; do danes še ni uradnih poročil, da je ministerstvo padlo, a pričakujemo jih vsak trenutek. Če bi poročila českih listov ne bila resnična, ampak brez vse podlage, bi bilo državno pravdnštvo gotovo dotične liste pograbilo „wegen Verbreitung beunruhigender, jeder Grundlage entbehrender Nachrichten“ — kakor se je nam že zgodilo, ko smo po hrvaških listih poročali o Srbiji. Saj imajo Čehi v Pragi ravno tako državno policijo, kakor mi v Ljubljani.

Vredn.

pergom vred zapuščajo ministerske sedeže njegovi tovarši Lasser, Unger, Glaser; Auerspergovo zapuščino, t. j. razrito, razdjano, zadolženo in obožano Avstrijo in pa ministre Štremayerja, Chlumecky-a, Mansfelda in Horsta ima prevzeti bivši minister grof Taaffe, ter po svoji previdnosti in modrosti posaditi na izpraznjene sedeže onih treh nove si tovarše in pomagače.

Grof Taaffe je bil predsednik tako imenovanega „bürgerministeriuma“, ki je bilo ločeno v manjšino in večino; on je bil takrat v Slovanom bolj prijazni manjšini, zato je prišel tudi v Potockijevo prehodno ministerstvo, ki je pričelo pogojevanje s Čehi. Vendar vse to naj nam ne vzbuja posebnih nad. Novo ministerstvo bo najbrže tako imenovano „gospodarsko“, brez posebne politične ali strankarske barve, vsaj po večem iz vradnikov sestavljeno. „Politik“ namreč poroča, da bo Lasserja nadomestil gotovo sedanji česki deželni namestnik Weber. Tedaj ima novo ministerstvo v prvi vrsti namen popraviti grehe in zamude zdajnjega ministerstva v gospodarskem obziru.

Skrajni čas je res že, da odstopi Auerspergovo ministerstvo, ki je tretje iste vrste, namreč centralistične. Centralistična ministerstva bila so Avstriji vselej na škodo. Schmerling je zakrivil upor Ogrov, ki je po bitvi pri Sadovi razkolil Avstrijo na dva dela, ktera sta potem oba popolnoma onemogla. Giskrovo ministerstvo je s svojo brezozirnostjo in osornostjo bilo vzrok krvave ustaje v Dalmaciji, Auerspergovo pa pusti Avstrijo v tako slabem stanju, da v takem še ni nikdar bila. Odstopiti ima ravno v istem hipu, ko je bilo na najboljšem potu pridobiti si podporo dveh tretjin

državnega zbora, ko je pogojevanje z Ogri ravno v teku. To je pomenljivo. Vendar se ne sme prezreti, da se v ustavnih državah malokje kako ministerstvo, zlasti če je, kakor je bilo Auerspergovo, v nasprotju z lastno stranko, tako dolgo drži, kakor to. Vsako odstopi navadno, ko je spolnilo svojo nalogo, svoj program, ali pa se je pokazalo, da temu ni kos. Tudi Auerspergovo ministerstvo je imelo program, namreč pogojevanje za spravo z narodi popolnoma vstaviti, da bi se potreba „miru med narodi“ kar iz sveta spravila. Na mesto vsega tega jeli so pritiskati Slované z volitvami, ministerstvo, gnano po lastni stranki, je moralo delati postave nji všečne, da jo je zadovoljilo, in tako smo dobili postave, po katerih je postala Avstrija Prusiji kakor jajce jajcu podobna. Če bi se bile te postave še po pruskem izgledu izvrševale, potem bi bilo v Avstriji blizo kakor na Pruskem.

Ali Avstrija je po dobri večini katoliška, tako početje moralo je vzbuditi nevoljo katoličanov in ta nevolja je prikipela do vrhunca, ko se je pokazal žalostni denarni stan države, revščina in pomanjkanje po vseh krogih, vseh stanovih. Tako je zadela pravična roka osode sedanje ministerstvo ravno, ko se je pripravljalo k novemu naskoku.

Dasiravno, kakor smo že rekli, mi Slovani nimamo še posebnega vzroka veseliti se novega ministerstva, — ena luč nam vendar miglja skoz temne oblake, ki nas more z nekako nado navdajati; slabše namreč, ko zdaj, ne more biti, sicer je sploh vsega konec. Zato zaupamo modrosti vladarja, da bo on zbral krog prestola svojega možé, ki bodo bolj umeli blagor narodov, ko dosedanji. Upati smemo

Za predpust.

(Dalje.)

Morebiti bi vas znala noč najti ali zadržati. Postelje že dobite. Mija z mojim pajdašem sva oba za to senico „jagra“; sva jo že „dol vstrelila“; njeno glavo že 14 dni 14 bab skube, pa so že tri parme polne perja naphali. Za postelje bova že mi dva skrbela. Vendar se ne zanašajte na to; zna biti bi morali v slami spati. Mija z mojim pajdašem imava grablje, ka vam smeti iz kečke pograbljati zamoreva.

Morebiti da vas petek tam najde. To si tudi nič vi glave ne belite. Mija z mojim pajdašem sva Muro užgala; on tam dol pri Radgoni, jaz pa tam gor pri Razkrižji. Zdaj pa sva dala tri voze rib pripeljati: eden voz krapov, eden voz ščuk, eden voz pak menkavcev. Krapi bodo za možé, ščuke za žene, menkavci pa za ledig-dekline.

Morebiti bi si vi, ki bodete na „gostüvanje“ prišli, mislili, da ne bi imeli „escajga.“ Že 14 dni 14 kovačev v zapečku nože in vilice dela

s črnimi suknjami in s črnimi mustači, kak se rečejo — kebrí.

Morebiti si vi mislite, da ne bi bili dobre volje, da ne bi imeli igrcev (godcev). Tistih bomo dovolj imeli. Le vzemite seboj plitve žepe pak bistre noge. Če imate kakšno staro srebro, vzemite seboj; mi bomo vse tam takšne ljudi imeli, ki vam to „vün bekslajo.“

Morebiti bi vi mislili, kako bi se to zgodilo. Naš mladi ženi in sneha sta hodila po logih in kraj vode. Njedva sta si tak „vküp gučala“, ka sta videla ptiče na par in ribe. Tudi mija se „vküp vemva“, kajti mija si boma tudi lep par. Tisto pa tako znate, da človek človeka trikrat potrebuje.

a) Prvokrat kadar dete na svet pride, rabi babico in kumo. Babico, da ga v plenice povije; kumo pa za to, da ga pri krstu drži in na mesto njega odgovarja, ker dete ne more še govoriti.

b) Drugič, kadar se človek ženi, si tudi ne more sam pomagati, za to potrebuje dva starašini za svedoka pri sprejetju sedmega sv. zakramenta, in dve podnehajli ali svatevci.

c) Tretjokrat pa, kadar človek umrje, tudi rabi najmanje par ljudi, da mu napravijo „trüžico“ kot hišico, in ga spravijo v črno mater zemljo, iz ktere ga do sodnega dne več ne bo.

Morebiti bi vi rekli: „Vija (vi dva) nam nista nič povedala, kamo pa kako?“ — Ženih I. I. in sneha I. I. vas lepo pozdravljata in prosita, da bi se „pomojali na gostüvanje“ priti. Ne iščite nikšnega vzroka proti, kakor so učinili tisti trije bogatci, ki jih je Gospod na gostovanje povabil. Tak vi se imate v nedeljo k I. I. „zagvisno“ postaviti, jako zaran. Tam bomo imeli mali zajutrek; odsod peljali bomo se k svetej meši, da njedva tam v cirkvo sprevedimo, da zadobita zakrament sv. zakona. Tam odsod pa bomo se peljali nazaj v Babince; kadar pa tam popijemo in pojémo, bomo odmandrali na Cven.“ (Imenuje dom poročencev.)

Ko pozavčina to brbranje končata, dobta sladkega vinca in mastne pečenke, da sta bolj „korajžna“ in spretnejša (misli: nespretnejša) za burke.

Pozavanje ali vabljenje traje po več dni, kakor pač razmere zaročencev dopuščajo.

celó, da se Hohenwart čedalje bolj bliža ministerskemu sedežu. Na en hip ne bo vse bolje, to je gotovo; najprej bo moralo ministerstvo državni voz izveliči iz močvirja, da bo mogel naprej, potem utegne nastopiti ono ali pa kako drugo za njim pot do sprave narodov, ki je toliko potrebna, da brez nje ni misliti zadovoljnosti in sreče vseh državljanov, ki daje edino le državi moč in ponosnost. Da se pa to zgodi, ni dosti, da se premene osebe v ministerstvu; pasti mora sedanji sistem — to je „conditio, sine qua non“ za rešitev Avstrije.

Kulturoborstvo.

Ne z divjo silo, ampak s počasnim rušenjem in drobljenjem hoče frajmavrarstvo katoliško cerkev v Avstriji oslabiti, dokazuje „Vtld.“ 27. pros. Subvencija, ki se je zapisala verski zalogi na dolg, je duhovstvo zlagoma vadila povišanja plače ne prejemati iz roke cerkvenih višjih, ampak iz rok posvetne vradnje. S tem se je pot odprla k ločenju duhovnega pastirja od njegovega škofa in k osamotovanju škofa; ob enem pa je verski zaklad tako obtežen, da ga more država pod pečat djati, ako bi ne mogel posojenega plačati, ter duhovske redove postaviti v stan izumiranja.

Znano je, da liberalizem že nekaj časa hoče zmanjšati znatniše prihodke nekih škofij in samostanov. Da se ogne izgledovanja in zamrže, ako bi se vzdignil zoper posamezne, je liberalizem vse škofije in klostre obložil s tako silnim davkom, da je obojnim uzeta zmožnost kaj storiti za svoje pomoči potrebne duhovne.

Enako dela liberalizem zoper duhovne redove. Želo klosterske postave méri zoper jezovite, katerih frajmavrerji živih viditi ne morejo. Za vsem tem djanjem tičí namen, da se po ovinkih prežene ta red, ki je tako izvrsten za dobro odgojo mladine (ki mu celo preganjavci jezuitov sami svoje sinove v izrejo zročujejo.) Ob enem pa se s sladkimi besedami zatrjuje, da se ne misli nič hudega zoper katoliške klostre, temuč le zunanje pravne razmere se hočejo vravnati.

Spis se sklepa z besedami: „Uboga Avstrija! Boš mar močnejša, ako vidiš škofo obožane, duhovne znižane v modus-u vivendi, klostre izmrte, jezuite zatrte, svojo mladino v prihodnosti pa brezbožnemu frajmavrarstvu izročeno?“

Po srečno dovršenem odkazanem poslu zamenita pozoviča pisano obleko in drugo ropotijo z navadnim „gvantom“ za delo. Na domu ženinovem ali nevestinem treba rokave pod šukati in se pripraviti na delo, — mesarija je njuna naloga; koljeta prešiče in goveda. Njuna je skrb potem pripeljati vina, od koder — že znata. Nazadnje še pripravljata mize in klopi ali stole v izbo; nabirata pri sosedih mizno orodje, skleda, krožnike (pladnje), kozarce, žlice, nože, vilice itd.

Kuharica vreduje z drugimi ženskami petrotno, pripravlja potem za peči močnate reči, kakor: bosmane z različnimi podobami, štruce, kruh itd., pa tudi tort ne sme manjkati.

Vse to je znamenje, da je dan zdavanja (poroke) že pred durmi, posebno pa kadar že vidiš, da ima nevesta in svatenci lase nasukane, kateri se imajo v lepe kite splesti. Tudi krojač je že naredil in prinesel novo obleko ženihu in združbama, a šivelja je svoje delo dogotovila za sneho in svatevco. Šoštara hvalijo, ker je tako lepo zbil lehke šolnje in črevlje po novejši módi z zguzanimi sarami.

Vsak le nekoliko umen Avstrijan in odkritosrčen patrijot mora spoznati, da posnemanje kulturoborstva je škodljivo Avstriji in podira vzvišene namene, ki so v pregovoru: „Unitis viribus.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. februarija.

Avstrijske dežele.

Na Dunaju so za Deakom toliko solz prelili, da jih je za Auersperga le malo ostalo. Mi radi verjamemo, da žalujejo ustavoverci po možu, ki je pomagal Nemcem in Madjarom do gospodstva v Avstriji. Če se pa zopet premisli, da je isti Deak z Beustom vred dal prvi migljaj Avstriji in Ogerski na viseči poti, po kateri ste držali in držite še proti propadu, potem pač pravemu Arstrijcu ni vzroka žalovati po njem. Edino, kar je hvalevredno pri njem, bila je njegova nesebičnost, katero bi mi tudi drugim politikarjem v posnemanje priporočali.

O kaki premembni v ministerstvu večidel dunajskih listov še noče nič vedeti, vladna „Wiener Ztg.“ bo prinesla dotična pisma še le čez nekaj dni, ker za tri izstopivše ministre še niso najdeni nasledniki. Na Lasserjevo mesto ima priti, kakor poroča „Politik“, češki deželni namestnik baron Weber, ki je bil nenadoma na Dunaj poklican. Lasser je bil po izgledu Banhansovem že prej prosil za dva meseca odpusta, ktere ga pa zdaj ne bo potreboval.

Državni zbor je v zadnji seji (v torek) sprejel nasvete o premembni zakonske postave. Med ustavoverci in ministri je nekaj nemir; oboji sicer dobro čutijo, zakaj, a govoriti nihče noče. Vsak minister pa se podviza posebej staviti pogodbe, rekoč, da, če se tene spolnijo, bo odstopil. Ministerstvo pa je sploh pripravljeno na vse in rabi zadnje ure za to, da bi se opralo in opravičilo, morda tudi — za kaj drugega.

V Pragi se je ustavil nadškof in kardinal Ledohovski peljaje se v Rim. Obiskale so ga najodličnejše osebe v samostanu oo. jezuitov, kjer je prenočil.

Grof Andrassy je zdaj sam priobčil svoj načrt o turških reformah. To je storil — pravi sam — zaradi tega, ker se je ta načrt po drugih listih napačno razglasil. Nasveti za turško vlado obsegajo petero toček, namreč: 1. popolno in neomejeno prostost vere;

Zvečer pred osodepolnim dnevom zberejo se sosede k malej večerji v hiši ženihojev, da se pogovoré, kako bo kaj jutri, kdo bo peljal ženiha, kdo sneho, kdo igrce itd. Te sestanek je vsigdar prejšnji večer; če je n. pr. poroka v sredo, zberejo se v torek. Navadno pa se vrši zdavanje po postavno opravljenih ozovih (oklicih) v nedeljo popoldne, ali v ponedeljek ali v torek, najraje in največkrat pa v sredo.

Na odločeni den je, se ve da, vse živo. Voz za vozem prihaja k ženihojev hiši; razlega se žvenkljanje zvončkov, ki jih majajo lepo okinčani konji; čuješ streljanje, ki ga oskrbljujete združbi. Tudi igrce ne zaostajajo s svojimi vsakojakimi trobentami in žveglami; veliki boben mora zraven biti. Tam vidiš viharati občinsko zastavo. Gostovanjščaki ali svatje — možki — imajo vsi kupljene kitice za klobuki ali pa na prsih na suknje „prišpičene“, a ženske dobivajo pomarančin list na sredini zgornje strani pozlačen in kos rožmarina. Tako ženske pozimi; poletu pa druge vrtna rožice. (Konec sledi.)

2. odpravo prekupovanja davkov; 3. kar nese neposredni (direktni) davek v Bosniji in Hercegovini, to se ima pod nadzorstvom po ukazu od 12. dec. p. l. ustanovljene komisije obračati v prid teh dežel samih; 4. postavi se poseben odbor iz enakega števila kristijanov in mohamedancev, ki ima gledati in skrbeti za to, da se te in pa v oklicu od 2. okt. in ukazu od 12. dec. p. l. obljubljene premembe res izpeljejo; 5. kmetijskemu ljudstvu se ima zboljšati gospodarsko stanje. — To je res pač malo in ustajnikom gotovo ne bo ugajalo, zlasti, ker Andrassy-ev načrt turško vlado le moralčno hoče vezati in za poroka storiti, da se bo vse to res spolnovalo. Nadzorstvo mešane komisije v 4. točki omenjene bo na Turškem nemogoče, kajti turške gospóske bodo že tako ravnale, da te komisije ne bodo mogle nikjer spolnovati svoje naloge. Kdo pa bo po vsem tem porok ustajnikom, da se bo še to malo res spolnovalo, kar se jim tu obeta? Mar evropske vlade? Andrassy je pač zopet zastoj rabil črnilo in papir.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča.

V Bosni je bil 5. t. m. hud boj, ktere ga so se vdeležile tri ustajniške čete, med njimi tudi Hubmajerjeva. Tepeni so bili Turki. Po tem takem so vsa poročila o Hubmajerji v „D. Ztg.“ in drugih nemških listih zopet izmišljena. Ti listi so namreč poročali, da je bil Hubmajer s svojo četo po avstrijskih vojaki prijet, razorožen in zaprt; pozneje so pristavili, da je bil zopet izpuščen. Vse to tedaj ni res. — Poročila dopisnikov nemških listov prav čudno popisujejo ustajnike v Bosni, rekoč, da je med njimi veliko raznovrstne sodrge, tolovajev itd. Res je pa le to, da ni vsak na tem kraju pridružil se ustajnikom edino z namenom boriti se za osvobojenje tlačanih kristijanov v Bosni; mnogo jih je prišlo iz manj hvale vrednih vzrokov — zlasti tujih prostovoljcev, ki navadno svoje sreče povsod tam iščejo, kjer so kake prekucije. A tudi domačih je mnogo, ki gredó le na rop. Da jih je, temu pa so Turki sami krivi, ker slabe razmere rodó tudi slabe ljudi. Pri vsem tem pa je jedro ustajniških čet zdravo in se bojuje za svoje, vsakemu človeku pristajajoče pravice.

Proti Kleku se je odpeljalo več avstrijskih ladij; tudi naš domači polk (Kuhn) se odpravlja v Dalmacijo. To kaže, da Avstrija vendar-le misli na mogočnost, da ji bo treba zasesti spomladi Hercegovino in Bosno.

Turška vlada je neki sprejela Andrassy-ev reformni načrt, ustajniki pa za turške komisarje ne marajo.

O turški divjosti nahajamo poročila posebno po hrvaških listih, ki so bojišču najbliže. Človek komaj verjame, kar bere. Skako silo vlečejo Turki iz kristijanov denarje ali izpovedbe o upor, to se ne dá popisati. Strune so napete do zadnjega in spomladi bo vse uprlo se Turkom. Če ne bo orožja — pravi dopisnik — bojeval se bode vsak s tem, kar mu v roke pride, kajti pri takih razmerah se za življenje nihče nič več ne boji in je pripravljen rajši poginiti, kakor dalje živeti v dosedanjih razmerah.

Iz Bukurešta na Rumunskem naznaujejo, da ondotna vlada zahteva od državnega zbora, naj privoli polšesti milijon lir za oboroževanje. To se zahteva potem, ko je bilo v preštevu za l. 1876 že privoljenih 18 milijonov. Tako pomnoženje še posebej je veliko in misli se, da to pomeni vojsko. Redna vojna rumunska šteje boje nekaj čez 60,000 mož; torej je